

РЕЦЕНЗИЯ

От доц. д-р Илиана Огнянова Петкова

Софийски университет «Св. Климент Охридски», Факултет по педагогика
Доцент по 1.2. Педагогика (професионално образование и професионална подготовка и квалификация на учители)

върху научните трудове за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност доцент, по професионално направление 1.2. Педагогика, обявен в ДВ 69/16.08.2024 г., с кандидат – гл. ас. д-р Христо Василев Чукурлиев

I. Оценка за съответствие с минималните национални изисквания и изискванията на Нов български университет.

В проф. направление 1. Педагогически науки кандидатът за академичната длъжност „доцент“ трябва да има 400 точки по показатели от А до Д. НБУ има допълнителни изисквания, разделени в още 3 показателя, които са: свързани с участие в проекти, членство в организации, приложение в практиката резултати, оценка от работа със студенти, рецензии на дипломни работи и защитили дипломанти, участие като обучаем и в академичния живот на НБУ. Те добавят още 170 точки.

По приложената от гл. ас. Хр.Чукурлиев лична справка той има 595 т., 195 т. над изискващите се на национални ниво и 300 т., 130 над изискващите се от НБУ.

По т.1 заключението ми е, че кандидатът гл. ас. д-р Хр.Чукурлиев съответства изцяло на минималните национални изисквания и изискванията на НБУ.

II. Изследователска дейност и резултати

По конкурса кандидатът участва с монографичен труд озаглавен „Еволюция на университетското образование“ - едно заглавие както много конкретно, така и изискващо задълбочени познания в различни сфери - история, история на педагогиката, педагогика на висшето образование, дидактика. Кандидатът се справя с предизвикателството и успява синергично да ги съчетае като представя идеята за възникване на университет и нейната еволюция през 18 и 19 век, като дава интересна и малко позната информация за възникването на първите университети в света като този в Константинопол (т.нар. Магнаурска школа), “първото висше училище в Абасидския халифат, основано в град Фес, в Мароко през 859 г. – което се нарича Ал Карауин“), за университетите в Болоня, Парижкия и Оксфорд.

Акцент в монографията са формите и методите на обучение, чрез които се операционализира процеса на обучение. Авторът е представил някои отделни методи като е описал тяхното приложение в университетска среда. Самият кандидат провокира себе си като разсъждава върху посоката и начина на еволюция на методите на обучение, които е необходимо да се синхронизират с начина на учене на поколенията Z, Вниманието му на изследовател е провокирано от релацията традиционни и алтернативни методи на обучение, от навлизането на новите технологии в обучението и компетентностите на университетския преподавател.

Друг проблем, който си поставя авторът е обвързването на университетите с развитието на професиите. Отново използвайки историческия подход Хр. Чукурлиев описва еволюцията вътре в самите университети, тяхната мисия и визия за развитие. Той

разглежда висшите училища като средища за получаване на професионално образование и поставя актуалния и дискуссионен въпрос - може ли университета да подготви младежите за професиите на бъдещето? Своите авторски тези кандидатът защитава чрез проведеното изследване сред 169 преподаватели и 735 студенти от всички програми на НБУ. Използвано е анкетно проучване като въпросите са насочени към изследване мнението за „учене през целия живот“, към въпроса за продължителността на висшето образование, връзката образование – професии/практика. Данните са представени в сравнителен план на базата на предварително зададени индикатори. Постепенно и напълно обосновано Хр. Чукурлиев стига до идеята за връщане на университетите към тяхната мисия и съдържание от Просвещението – тогава те не са били „ковачница“ на специалисти, охраняващи пазара на труда със своите знания и умения превърнати в професии. То е било средище на философстване, на знания, на размяна на идеи, Затова и студентите са били свободни да спорят, да разсъждават, да провокират своите преподаватели. Далече ли сме от това време сега?

След тези разсъждения напълно нормално се появява и следващото монографично изследване също с така провокативно заглавие „Постпедагогиката - илюзия или реалност?“. Отново вниманието е върху университетското образование и методи на обучение в него. Преди обаче да достигне до тях Хр. Чукурлиев прави анализ и „критика на съществуващите педагогически модели в светлината на потребностите на новите поколения“ (стр.25). Според него постпедагогиката или педагогиката на новото време може да се изгради върху 7 „стълба и принципи на разбиране на образователния процес“ (стр.32), а именно: децентрализация на властта, уместност и персонализация на обучението, интегриране на .цифрова грамотност, акцент върху критичното мислене и креативност, учене през целия живот, развиване на образователни коридори, глобално и етично съзнание. Авторът издига хипотезата, че „има нужда от нов вид педагогика, която съответства на промяната на обкръжаващата ни среда, характеристиките на новите поколения и всичко това в контекста на развитието на дигиталните технологии, а като част от тях и на различните приложения на изкуствения интелект.“ (стр.37) Тази постпедагогика не е фокусирана нито върху ерудицията на преподавателя, нито върху студента, нито дори върху подготовката за бъдещи професия- Тя е насочена към „университетското обучение през третото хилядолетие на 21 век“ (пак там). Методите са пътищата, начините, по които работим със студентите и можем да трансформираме и насочим тяхното мислене Ето защо е важно да ги осъвременени (нови трудни бихме открили) спрямо новото поколение и тения начин на учене. Всъщност този труд може да се приеме като ръководство за всеки един университетски преподавател, който търси начини да усъвършенства своя начин на работа със студентите. Хр. Чукурлиев описва подробно технологията на приложение на 5 метода: Описание на предмет, Хуманитарна лаборатория, Венера от Слатина, Машина на времето, Портфолио. Последното е апробирано в университета във Варшава като метод за завършване на образователна степен. Чест прави на автора, че той не просто описва и представя дизайна на техното приложение, но представя и резултати от тяхното апробиране в различни университети в Дания, Германия и НБУ.

На фона на анализа на тези две значими изследвания оценката на останалите 16 статии ще бъде кратък- Всяка една от тях защитава веруюто на кандидата Хр. Чукурлиев от необходимостта от промяна в университетското образование. Чрез тях той посочва пътищата към професиите на бъдещето, а те са: чрез използването на новите технологии, чрез приложението на новите методи, чрез различния начин на оценяване на

постиженията, чрез нови програми на обучение. Две от статиите са публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация и 14 в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томовете.

Оценка на монографичния труд и публикациите, включваща оценка на научните и научно-приложните приноси на автора - Приносите на кандидата според мен са неоспорими и са в две посоки.

Първата - теоретична – публикациите са философско-педагогически, които не просто представят съжденията на други автори, а принуждават читателя да търси новите измерения на педагогиката, да провокира себе си към нов начин на възприятие на идеята за висшето образование и да поиска трансформация на висшето образование чрез новите технологии и спрямо новите поколения. Трудовете обаче поставят и други въпроси - каква трябва да бъде подготовката на университетския преподавател? Дали тя трябва да остане тясно специализирана или постепенно той отново да се превърне отново в онзи древен философ, който чрез разсъжденията си е запленивал своите ученици, но ги е водил по и към пътя на познанието?

Втората група приноси са практико-приложни - всяка една от тезите е защитена с проведено изследване, резултатите от които са намерили отзвук в публикации на български и на английски език.

Пет от публикациите на кандидата са цитирани, като това са публикации от 2014 до 2021 г. т.е. трудовете на Хр. Чукурлиев се следят и познават, но от ограничен кръг автори. Ирена Николова го цитира в 2 свои публикации, Татяна Фед – в 3 и Мария Иванова също в три. Цитиранията са основно в публикации на международни конференции в България.

Цялостна оценката на представените трудове - все по-рядко се срещат автори, които успяват да вдигнат глава високо и да погледнат отвъд обичайното и случващото се покрай нас. Затова считам, че идеите на автора имат качествата и трябва да излязат на „широката“ научна педагогическа сцена.

Според личната справка Хр. Чукурлиев е участвал в три научно изследователски проекта, 2 международни и е бил ръководител на 3 проекта.

III. Учебна и преподавателска дейност

Поради липса на справка за аудиторната заетост не мога да кажа каква е учебната и преподавателска дейност на кандидата. Приемам, че конкурсът е обезпечен с необходимия брой часове. Кандидатът е посочил, че е разработил авторски учебни материали за 10 курса в "Moodle НБУ". Има трима защитили дипломната-магистри. Реализирал е два международни проекта с участие на студенти (Mediterranean Connections и Пътуващ семинар по ЕРУА до о-в Лесбос)

В личната справка Хр. Чукурлиев е посочил, че средната оценка от анкетите за удовлетвореност на студентите е отличен 4,76. Предполагам, че е допусната техническа грешка и оценката е 5,76

IV. Административна и обществена дейност

От представената справка е видно, че кандидатът Хр. Чукурлиев има дългогодишен и богат административен опит. Той е част от екипа преподаватели на Факултета за дистанционно, електронно и надграждащо обучение (ФДЕНО) и в борда на УниАрт при

НБУ. Участва и в заседанията на Департаменти Администрация и управление; Чужди езици и култури – секция Педагогика, в подготовката и провеждането на акредитационните процедури към ФБО. Член е на Факултетния съвет на ФДЕНО, на Ректорския и Академичния съвет на НБУ. Директор е на ЦУА.

Представял е публична лекция на тема „Антиплагиатство и академизъм – проблеми и решения“ в СУ „Св.Кл.Охридски“ и на Заключителна конференция по проект EDUGATE през 2023 г.

Създател е на програмата за обучение на преподавателския и административния състав на НБУ

Той е въвел курса по доброволчество в НБУ-

V. Лични впечатления от кандидата (ако има такива)

Нямам впечатления от професионалните и личностни качества на кандидата. Имала съм 1 разговор с него, от който останах с впечатление за ерудираност, целенасоченост и отговорно отношение към поетите ангажименти.

VI. Мнения, препоръки и бележки по дейността и постиженията на кандидата

Тъй като кандидатът заявява стремеж за професионално развитие в нова научна област - 1.2. Педагогика, препоръчвам да представи своите идеи в специализираните реферирани списания и на научни конференции в областта на образованието. Считам, че Христо Чукурлиев има ерудицията и вдъхновението да представи и и защити своите идеи в реферираните педагогически списание като „Стратегии на научната и образователна политика“ и „Педагогика“

Заключение – Анализът на представените трудове и на представената лична информация по всички допълнителни критерии, които кандидатът напълно покрива, давам висока положителна оценка на академичната дейност на кандидата – гл. ас. д-р Христо Василев Чукурлиев. Убедено предлагам на членовете на Академичен съвет да го изберат за доцент по проф. направление 1.2. Педагогика.

Дата: 30.11.2024 г.

Подпис

Доц.д-р Илиана Петкова